

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא קא.

עין משפט
נר מצוה

חזן מן ההולאה. שהיא מוציא במסיקתו ובעצירתו: **שנעקרו בגושיהן.** עם הקרקע שסביבותיהן שיכולין לחיות על ידו פטורין מן הערלה כדמתן (עלה פ"א מ"ג) אילן שנעקר והסלע עמו אם יכול לחיות פטור ואם לאו חייב: **ולאחר שלש.** כלומר אפילו נעקרו בגושיהן

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

החזן מן ההוצאה: שיש נהר זיתיו: **אמר** עולא **אמר ריש לקיש** לא שנו אלא שנעקרו בגושיהן ולאחר שלש אבל בתוך שלש הכל של בעל הזיתים דאמר ליה אי את נטעת בתוך שלש מי הוה אכלת ולימא ליה אי אנא נמעי לאחר שלש הוה אכילנא ליה כוליה השתא **קאכלת פלגא בהדאי אלא כי אתא רבין אמר ריש לקיש** לא שנו אלא שנעקרו בגושיהן ובתוך שלש אבל לאחר שלש הכל לבעל הקרקע דאמר ליה אי אנא נמעי לאחר שלש מי לא הוה אכילנא ליה כוליה ולימא ליה אי את נטעת בתוך שלש לא הוה אכלת השתא קא אכלת בהדאי משום דאמר ליה אי אנא נמעי הוה קטני וזרענא תחותיהו סילקא וירקא תנא **אמר הלה זיתי אני נוטל אין שומעין לו מאי טעמא** אמר רבי יוחנן משום **ישוּב ארץ ישראל** אמר ר' ירמיה כגון דא צריכא רבה תנן התם **ר' יהודה אומר** **המקבל שדה אבותיו מן הנכרי מעשר ונותן לו סברוה מאי שדה אבותיו ארץ ישראל ואמאי קרו לה שדה אבותיו שדה אברהם יצחק ויעקב וקסבר **ר' אין קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר ומקבל כחוכר דמי מה חוכר בין עבד ובין לא עבד בעי עשורי ומיתן ליה דכי פורע חובתו דמי אף מקבל נמי כי פורע חובתו דמי מעשר ונותן לו א"ל רב כהנא לרב פפי ואמרי לה לרב זביר אלא הא דתניא רבי יהודה אומר המקבל שדה אבותיו ממציק נכרי מעשר ונותן לו מאי איריא מציק אפילו אין מציק נמי אלא לעולם **ר' יש קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר ומקבל לאו כחוכר דמי ומאי שדה אבותיו שדה אבותיו ממש ולדידיה הוא דקנסוה רבנן דאידי דחביבא עליה טפי ואזיל מקבל לה אבל איניש דעלמא לא ולדידיה מ"ט קנסוה רבנן אמר ר' יוחנן יכרי שתהא ברה בידו אמר רבי ירמיה כגון דא צריכא רבה **איתמר** **היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות אמר רב שמוין** לו וידו על התחתונה ושמואל אמר אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה אמר רב פפא **ואלא פליגי כאן בשדה העשויה ליטע כאן בשדה שאינה עשויה ליטע והא דרב** **לאו בפירוש איתמר** אלא מכללא איתמר דההוא דאתא לקמיה דרב א"ל זיל שום ליה א"ל לא בעינא א"ל זיל שום ליה וידו על התחתונה וקא מנטר לה א"ל גלית אדעתך דניחא לך זיל שום ליה וידו על העליונה איתמר דהיורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות ואמר לו עזי ואבניי אני נוטל רב נחמן אמר שומעין לו רב ששת אמר אין שומעין לו מיתבי **רשב"ג** אומר בית שמאי אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו לימא רב נחמן דאמר כב"ש הוא דאמר כי האי תנא דתניא שומעין לו דברי ר' שמעון בן אלעזר ר' שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו מאי הוי עלה א"ר יעקב אמר ר' יוחנן בבית******

א) ג"כ תכלה פלגא וכן לקמן ר"ל ט' דמאי פ"ו (מ"ב) א (אף) ר"ל ט' (ניטין ממ' מנחות לא. כבודות יא: א) (ס) (ס) (כבודות פ. ע"ג, ט) (בכרות ט. וש"ג, ח) (תוספתא ז"ק פ"י וע"פ חו"ס דמכורי ספ"ח) ט' ב"מ"א נוסף: ינחא, י' (ניטין מד. חולין קל"א, ט) ז"ל דמניא,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה יש קנין ואי נמי ב"י. כעין זה גמריה דף פ"ב ע"ב ומאי איי להפר לפירוש הר"ש ש:ס

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה שנעקרו בגושיהן נקט ב"י. מ"ב אכל הרמב"ם כחז דכלא גושיהן הכל לבעל הקרקע ועסקינן וכו': [ב] שם ד"ה סברוה נראה ב"י. מ"ב ורמב"ם וש"ע כחזו כפי רש"י:

מוסף רש"י

אין קנין לנכרי בארץ ישראל. אם קנה עבד כוכים קרקע בלחץ, אין קנין קניי להפקיעה מקדושתה שלא תחייב במעשר, ישראל הקונה ממנו מן הפירות צריך לעשר (גיטין מ"ד). וידו על התחתונה. לטול הילאה כשעור שנה (בבב"ב פ"ג, ט).

כב א מ"י פ"ד מהל' שכנים הלכה יא סג עשין זה טו"ש ח"מ ס' קקט סעיף ב: סג ב ג מ"י שם הל' י טו"ש"ע שם סעיף א: סד ד מ"י פ"ו מהלכות מעשר הלכה יב טור ז"ע י"ד ק"י שאל סעי' קכ"א: סה ה מ"י פ"א מהלכות תרומות הלכה י טו"ש"ע שם סעיף ג: סו ו ז מ"י פ"ו מהלכות מעשר הלכה יב: סז ח ט מ"י פ"י מהל' גולה ואבדה הלכה ד סגנ עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס' שעה סעיף א: סח י מ"י שם הלכה ח סט ב מ"י שם הלכה ט טו"ש"ע שם סעיף ו:

וכסדר אין קנין ומקבל כחוכר [א] נראה לר"י לפרש משום דקסבר אין קנין ראוי להחמיר במקבל כמו בחוכר ובחוכר מן הדין צריך לעשר שלא יהא פורע חובו במעשר דלאמר **ר' יהודה** שרוב את גורנו אם חבובו צריך לעשר אכל ת"ק דרבי יהודה דלאמר החוכר שדה מן הנכרי מעשר ונותן לו רבי יהודה אומר אף המקבל ממניק כו' סבר יש קנין ולכך אין להחמיר במקבל אלא דוקא בחוכר החמירו מדרבנן כמו שחייבו לעשר מדרבנן את הלוקח מן הנכרי דלאמרין בהקומץ רבה (מנחות דף נ"ג) וס' ד"ה קסבר) גזי ר' שמעון שזורי למ"ד יש קנין והא **ר' דמתן** כהשולח (גיטין דף מ"ג) האר"סין והסכירין כולם פטורין מן המעשר ומשמע דאפילו חלקו של חוכר פטור איכא לאוקמי בסוריא כדמשני התם (דף מ"ג) אמשניות טובא ואפילו חוכר פטור שם כמו בחוזה לארץ דכלא שמעתמי צריך לאוקמי התם בסוריא כיון דפטור אפילו חלקו של ישראל דלא תיקשי הילא דמנחות ומה שהוצרך ר' יהודה להוכיח שדה אבותיו א"ע"ג דת"ק נמי איירי דוקא בצדק כדפרטיט דבחוזה לארץ אפילו חוכר פטור הכי קאמר ליה ר' יהודה לת"ק כיון דבא"י קיימין ראוי להחמיר במקבל כמו בחוכר דאין קנין דאכתי שדה אבותיו חשוב ולמאי דקאמר לעולם יש קנין ולכך אין ראוי להחמיר במקבל כמו בחוכר לפי זה לא פליגי רבי יהודה את"ק אלא מוסיק דאף בחוכר כן נראה לר"י לפרש דמקבל כחוכר או לאו כחוכר דמי תליי ביש קנין ואין קנין ועיקר ור"ם פירש בע"א ודומק: **כ"ד שתהא ברה בידו.** פ"י שמהא צורה בידו שעל ידי שילטתך לעשר אף חלקו של נכרי והיא חביבה בעיניו ולא יימנה ומתוך שיקשה עליו הולאה המעשר יטרח לחזר על הנכרי לזקחה הימנו אכל ישראל אחר אם נחייבנו לעשר אף מחלק הנכרי ימנה מלוקבל דאין חביבה בעיניו ר"ח גריס שמהא צורה להכי קנסו את חלק הנכרי כדי שיניח מלקבלה וכיון שמהא צורה ביד הנכרי שלא ירצו לקבלה הימנו ע"י כן ימכרנה לישראל דממין שאלה נמן עליה כלום אלא בגזילה צאתה לידו ולכך לא יהיה רגיל עוד לגזול אכל אחר לא הוצרכו לקנסו ולעשר דכלאו הכי שומע לנו מלקבלו אכל יורש דמצינה ליה לא תועיל אזהרה: